

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**AntiLutherus Judoci Clichtouei Neoportuensis. Doctoris
Theologi, Academiae Parrhisie[n]sis**

Clicthove, Josse

[Köln], 1525

VD16 C 4189

Rationabilem esse constitutionem ecclesiasticam, q[od] a ieiunis
consecratur & sumatur eucharistia, contra Lutheri placitum. XX

urn:nbn:de:hbz:466:1-36183

sacra contingit: episcopali benedictiōe est huic sacro ministerio deputata. Calix etiā cū patena (ut uulgo uocant) cōsecratiōe pontificali & inunctione est sacratus: ad diuinū in eo peragendū sacerdotalis ordinis officii. Quare cū hic preciosum Christi sanguinē cōtinet: forma uini obiectū, & illa hostiā cōsecratā sibi suppositā contingit: nullus illic est sanctissimi sacramēti eucharistiæ ad rem prophanā aut nō sacrā contactus. Neq; ex eo, ualidū sumi pōt argumentum: qualibet manus parte, sanctā eucharistiā cōtingi posse.

¶ Rationabilē esse constitutionē ecclesiasticā, quod à ieiunis consecratur & sumatur eucharistia: contra Lutheri placitum. Cap. XX.

- I. **D**inceps & illud summopere cōmendabile ecclesiæ institutum reprehendit Lutherus in septimo suo dicto ante citato, & hic excutiendo: quod sancit sacratissimam eucharistiā à ieiunis sumi debere. Tale est (inquit) quod ieiunium naturæ effinxerunt: ut si guttā aquæ uel imprudēs glutuerit: eo die indignus sit cōmuniōne. **O**furorē: furore furiosorem, **I**ndignū est (inquiunt) ut in os **C**hristiani aliud intret: priusq; corpus domini intrauerit. **O**festiua ratio. **F**orte nec nebulā nec aërem prius intrare licet os **C**hristiani: quān corpus domini intrauerit. ut sacerdotibus respiratione & uita interdicator: usq; post missam & communionem. cum **C**hristus & apostoli post coenam communicauerint: ac fere fiat, ut moderato cibo sumpto: & os mundius, & caput purgatius, & halitus incorruptior, totumq; corpus dignius sit: quān ieiunis, & à somno. **N**escio quid grauedinis & impuritatis referentibus, esse unq; possit. **H**ac Lutherus. **Q**uibus extremā animi sui uersaniam & impudentiā execrabilem clare patefacit uniuersis: cum laudabili & magnopere probando ecclesiæ præcepto de sumendis à ieiunis sacra eucharistia, per decretum etiā decimæ tertie sessionis sacrosanctæ synodi **C**onstantiensis, contra pullulantes ea tempestate hæreses, denuo approbato refragari studet. cum itidē beati patris **A**ugustini uerba habet ludibrio, subsannationeq; prosequitur: quæ ipse sacer antistes conscripsit super hac materia. citanturq; in uoluntate decretorum, de consecratione, distinctiōe secunda, cap. liquido apparet, in hūc modū, **P**lacuit spiritui sancto, ut in honore tanti sacramenti

Augustinus.

sacramenti prius in os Christiani dominicū corpus intraret: q̄ cæteri cibi. Nam ideo per uniuersum orbem mos iste seruat. Hæc ibi. Sed quod placuit spiritui sancto: non placet Luthero. qui non per spiritum ueritatis & pietatis reclamationi à spū dei profectæ: sed lōge alio afflatus & ductus spiritu. Et qui per uniuersum orbem mos seruat, Augustino teste: corpus scilicet dñicū ante alios cibos à Christianis sumi debere, à Luthero censet (quæ sua est temeritas) in oppositū permutādus. ¶ Verū ad ea quæ proponit hac de re, in principio capituli huius adducta: paucis est respondendum. Ieiuniū quidē naturæ (quod est omnimoda à cibo & potu, immo & medicamentis, ab initio diei illius, abstinētia) ad debitam eucharistiæ sanctæ sumptionē, ex institutione ecclesiastica necessariū est: ut præcedentia dicta mōstrarūt. Non tamē idcirco si q̄s præter opinionē & minus aduertens, aquæ guttā deglutiuerit dū os abluit: haberi debet aut censeri indignus sacra illius diei cōmunionē. q̄ huiusmodi sumptio stillæ aqueæ, & exiguū quid existat quod quasi nihil existimari solet: & casu fortuitoq; acciderit. De aère uero & nebula phibēda, ne à sacerdote añ sancti sacramenti sumptionē aspiret, qd̄ subnectit Lutherus, ut p̄dicta sancti Augustini uerba refellat: nullā habet ueritatis speciē, aut similitudinē ad id qd̄ proponit habitudinē. Dicit em̄ ipse beatus pater, prius in os Christiani dñicū corpus intrare debere: q̄ cæteros cibos. Aër autē & nebula, nequaq; ciborū habent loco, nec corpus alunt: ut quæ aspiratione attracta, reciproca respiratiōe rursum emittant, nullo exinde corpori subministrato alimēto. Ea autē sola, naturæ ieiuniū soluunt: quæ suggerunt alimoniā corpori, substantiamq; illi alteri præstant, de quorū numero: neq; aër habet humanū subiens corpus, neq; nebula. Nisi forte Lutherus ex sua phia naturali (nā Aristotelicā profus auersatur physicam: immo & omnē disciplinam) persuasum habuerit: & aērē subministrare nutrimentū corpori, itidē & nebulā, hominemq; aëris attractu uicitare posse, quē admodū Chameleonta ferūt: uentis & aura nutrirī. Fortasse etiā libenter Lutherus & hic Pythagoricorū astipulabitur sententiæ: dicentiū animalia quædā odore, spiraculoq; rerū fragrantīū enutriti: eaq; sola alimonia, ipsa uitā agere, ut & in hac re aduersetur Aristoteli, illā Pythagoricorū s̄niam in libro de sensu & sensato re-

D 3 fellenti;

II.

Quid ieiuniū naturæ.

Chameleon.
Pythagorici

- III. fellenti: cuius philosophiā (quā nō intelligit) in quibus disciplinā genere grauissimis incessit cōuitijs. ¶ Quod uero deinceps subnectit Lutherus in suā improbā assertiōis confirmatiōe, Christū apostolis post cenā tradidisse sacramentū eucharistiæ, & proinde factum illud & nos imitari debere: scite atq; argute dissoluit à beato Augustino in eplā cētesima decima octaua, respondente ad inquisitiones Ianuarij. eiusdemq; sententiā ad id pertinet referri ab autore uoluminis de cetero, in prædicto cap. liquido apparet, de cōsecratiōe, distinctiōe secūda. his uerbis. **L**iquido apparet, qñ primo acceperūt discipuli corpus & sanguinē domini: nō eos accepisse ieiunos. **N**unquid tamē propterea calūniandū est uniuersæ ecclesiæ: qd à ieiunis semp accipit? Ex hoc em̄ placuit spiritui sancto (quod & mō adductū est) ut in honore tanti sacramēti, prius in os Christiani, dominicū corpus intraret: q̄ cæteri cibi, nam ideo per uniuersum orbē mos iste seruat. **N**eq; em̄ quia post cibos dñs dedit: propterea pransi aut cenati fratres, ad illud sacramentū accipiendum cōuenire debent. aut sicut faciebāt, quos apostolus redarguit & emēdat: mensis suis ista miscere. **N**amq; saluator quo uehementius cōmendaret mysterij illius altitudinē: ultimū hoc uoluit insigere cordibus & memoriæ discipulorū, à quibus erat per passionem digressurus. **E**t ideo nō præcepit quo deinceps ordine sumeret: ut apostolis (per quos ecclesias dispositurus erat) seruaret hunc locū. **N**am si hoc ille monuisset, ut post cibos alios semp recipeat: credo qd eū morē nemo mutasset. **H**æc Augustinus. **A**ccedit his, qd dñs noster in cenā illa nouissima uoluit ueteris ritus obseruantis finē imponere, & nouæ legis inchoare mysteriū: præcipuumq; illius sacramētū atq; sacrificiū instituere. **I**dcirco cōgruus exposcebat regerdo, ut prius agnū paschalē typicū cū discipulis māducaret: dein sui sacratissimi corporis & sanguis institueret mysteriū, & suis traderet discipulis. **A**lio uero quis sequēte tēpore, nunq; eadē occurreret rō: neq; cōsimilis mysterij agēdi necessitas. **I**dcirco neq; nos, neq; alij fideles (ut quibus nō eadē subest causa legitima sumēdi sanctā eucharistiā post cibū corporalē: quæ tūc erat in discipulis dñi) debemus id factū in imitationē trahere. ¶ **S**ane hāc ipsam rōnem assignat uenerabilis Beda in suis sup Lucā cōmentarijs: exponens illā uicesimæ secūdi capitis eiusdē euāgelistæ locū. qui institutionem excellentis.

Math. 26.

1. Corin. 11.

III.

Beda.

excellētissimi sacramēti eucharistiæ describit. Finitis (inqt) paschæ
 ueteris solēnijs, quæ in cōmemorationē antiquæ de Aegypto libe-
 rationis agebant: trāsīt ad nouū, qd i suæ redēptiōis memoriā ecclia
 frequentare desiderat. **V**t uidelicet pro carne agni uel sanguine,
 suæ carnis sanguinisq; sacramentū in panis ac uini figura substitu-
 ens: ipsum se eē mōstraret, cui iurauit dñs & nō pœnitebit eū, tu es **Psalm. 107.**
 sacerdos in æternū secundū ordinē Melchisedech. **E**t paulo post,
 nōnullis interiectis: subnectit. **Q**uod si quē mouet. cū cœnatis sal-
 uator apl̄is suū corpus ac sanguinē tradiderit: quare nos uniuersa
 lis ecclie cōsuetudine, ieiuni doceamur eadē sacramēta percipere
 breuiter audiat, ideo tūc cœnatos cōmunicasse apostolos: quia ne-
 cesse erat pascha illud typicū antea consummari, & sic ad ueri pas-
 chæ sacramēta trāsiri. Nunc in honorē tanti tamq; terribilis sa-
 cramenti, placuisse magistris ecclie: primo nos dominicæ passio-
 nis participatiōe muniri, primo spūalibus epulis interius exteriusq;
 sacari atq; satiari, ac deinde terrenis dapibus corp⁹, & uilibus elcis
 refici. **H**æc Beda. Porro nō omnia dñi nostri opera, simpliciter no-
 bis & sine discrimine aut delectu sunt imitanda: sed ea potissimū,
 quæ nobis ut imitemur proposuit, imitariq; præcepit & admo-
 nuit. **D**e q̄rū numero est admiranda eius mā suctudo & humilitas:
 qm̄ ipse dixit. **D**iscite à me: quia mitis sum & humilis corde. prom **Math. 11.**
 ptum etiā in fratres humilitatis obsequiū: qm̄ post lotionē pedum
 humiliter discipulis exhibitā, ipse dixit eis, **S**i ergo laui pedes ue- **Ioann. 13.**
 sitos ego magister & dominus: quāto magis debetis alter alterius
 lauare pedes. **E**xemplū em̄ dedi uobis, ut quēadmodū ego feci: ita
 & uos faciatis. **S**imiliter persecutionū propter iustitiā & ueritatem
 toleratio: ad quā exēplo **C**hristi nos beatus **P**etrus hortat, dicens. **1. Petri 2.**
Christus passus est pro nobis: uobis relinquens exemplū, ut sequa-
 mini uestigia eius. & cætera id genus præclara **C**hristi opa. ¶ **P**o- **v.**
 stemū qd affert aduersarius in suæ sententiæ comprobationē, de
 meliori dispositiōe corporis purgatioreq; habitudine post cibū sum-
 ptum ad accipiendā digne eucharistiā, q̄ ante cibū: pene indignū
 est quod refellatur, & ridiculū magis esse q̄ serio dictū uidef. **Q**uis
 em̄ nescit etiā factō in se periculo, post quietem nocturnā comple-
 tamq; in somno ciborum concoctionem & naturæ digestionem:
 ipsum corpus & purgatius esse à uaporibus alimētarijs, & defeca-
 tius

LIBER SECVNDVS

tius à superfluis humoribus: q̄ post cibū etiā moderate sumptū: qui subministrat protinus halitus uapidos & euaporatiōes occupātes cerebrū: & minus dispositū ad spiritualia opera corpus reddētes. Sed relinquamus has partes medicis discutiendas (quanq̄ non dubito ipsos facile in eam descēsurus sentētiā, cōmodiorē esse corporis aptitudinē & qualitātē ad tam sublime sumendū mysteriū, nullo sumpto alimēto: q̄ post escā corporalis sumptionē) & de anima, q̄ plus est q̄ corpus, eiusq̄ qualitate deinceps loquamur. Nonne multo syncerior est deuotiōis affectus, liberiorq̄ mētis in deū erectio: cū ante corporis cibū accipitur hoc cæleste sacramētū, q̄ sumpto prius cibo: cuius uaporibus obtunditur quoquo pacto & impeditur animi feruor: ut nō usqueadeo pure, libere & limpide ferat in deū. Nullus plane id diffitebitur, defeciorē esse animā, purgatorēq̄ ab impedimētis corporis: cum ante cibum materia lē sumit hanc escā spirituale. necnō feruentiorē esse cordis ad cælestia desideria intentionē: ardētiōrēq̄ ad panis huius uiuifici māducactionē, affect⁹ inflāmationē: quoniā nullo obstaculo occurrente tum euehitur in superna. Sumpto uero corporis cibo: quoquo modo retardatur & segnior redditur anima: neq̄ ita liberis deuotiōis alis attollitur ad tanti mysterij desideriū. At debuit Lutherus nō modo ad conditionē corporis suos conuertisse oculos (q̄ uis & hāc, minus recte attendat) sed multo potius ad animæ nostræ qualitātē: quoniam de proprio huius cibo, agitur quæstio. ¶ Adde q̄ cum pleriq̄ sint circa cibū ac potū intemperantes, neq̄ semper eam feruent in illis sumendis moderationē: quam recta exposcit & definit ratio, si post sumptū corporis cibū passim sacerdotes missarū officium celebrare permitterentur, & laici sacrā cōmunionē accipere: plerunq̄ cōtingeret ingluuie distētos nimiaq̄ ciborū copia oneratos, uino itidē obrutos ac pene ebrios, ad hęc uenerāda corporis dñici mysteria sumenda se ingerere, sine aliquo deuotiōis affectu, sepultoq̄ prius feruore spirit⁹. quod in magnam uergeret sanctissimi sacramēti inhonorationē & irreuerentiam: necnō in grauē salutis animæ iacturā. Vnde in **Leuitico** Nadab & Abiu filij Aaron, sacerdotes: arreptis thuribulis imposuisse legūtur ignem alienum atq̄ non sacrum, incensumq̄ desuper positum contra dei p̄ceptum offerētes, percussi fuisse repentina morte à domino.

Huius

Mat. 6

VI.

Leuiti. 10

Huius aut præcipitis & indebitæ oblationis (quã subitaria puniuit mors: cælitus illis inflicta) causam assignat illi⁹ loci interpretes: q̄ uino madetes atq; sepulti: ad offerendũ huiusmodi sacrificiũ se p̄ripuerũt. Quod nõ irrationabiliter cõiectat ex illo dñi uerbo: haud multo post in eodẽ capite, dicto ad Aarõ. Vinũ & omne quod inebriare potest, nõ bibetis tu & filij tui: quãdo intrabitis in tabernaculũ testimonij, ne moriamini. q̄a p̄ceptũ sempiternũ est in generationes uestras: & ut habeatis scientiam discernedi inter sanctũ & prophanũ, inter pollutũ & mundũ. Si igitur ad offerenda ritus anti qui sacrificia debuerũt sacerdotes ab usu uini abstinere, cũ eẽt ab eis facienda oblatio, neq; poti ad illã deo exhibendã accedere: nõne potiore iure ad offerendã deo nouæ legis hostiã, omnibus Mosaiici instituti uictimis digniorẽ: debet sacerdotes cibo & potu penit⁹ abstinere, itidem & laici ante illius sumptionẽ: ad illã digne sumendã? Nemo certe id (ut reor) inficiabitur: animã, quia longe est corpore p̄stantior, prius esse pascendã suo cibo supercælesti: q̄ corp⁹ suo alimento terreno. Ad quod: & dñs salubriter omnes his uerbis exhortatur. **O** peremini nõ cibũ qui perit: sed qui permanet in uitã æternã. Corporis enim cibus: cito disperit. Animæ uero cibus, eu charistia: interitum nescit, & uitam largitur æternam.

Leul. 10

Ioan. 6

¶ Sacerdotem in missæ officio debere sumere sacramentũ eucharistiæ: à se cõsecratũ, cõtra Lutheri id negantis impietatem & uæsaniam.

Cap. XXI.

Nsuper calũnia^l Lutherus in octauo suo dicto, anteposito: & præsentis capite quantũ ad primã eius particulã conuellendo (quasi totum suum studium ex industria conuerterit ad ea reprehendenda: quæ in sacro missæ ministerio sunt decetissime à catholica ecclesia ordinata, & hactenus illabefacto ritu obseruata) calũnia^l inq; & hũc ecclesiasticũ morẽ: q̄ sacerdos eucharistiã à se cõsecratã sumit in missæ officio, & nõ alijs cõmunicat. **C**hristus (inquit) sibi ipsi tradidisse nõ legit sacramentũ altaris: sed tm̄ suis discipulis. Ad cuius exemplũ deberet sacerdos in missa non sumere eucharistiã, sed alijs tradere: quemadmodũ fit in laicorũ cõmunionẽ. In missa autem, solus sumit sacerdos: & non distribuit alijs. **H**æc Lutherus. ¶ Verum hæc prauis dogmatis improbitas & Lutherana

E impietas